

TEAMWORK AT ELEMENTARY SCHOOL IN TECHNOLOGY AND ENTREPRENEURSHIP EDUCATION

Abstract:

Society demands a number of requirements about teaching technologies and entrepreneurship:

- an opportunity for creative expression of students
- formation of common work skills
- accessible and interesting work activity
- diverse technological organization

Keywords: Motives, creative imagination, interest in work activity.

Author information:

Ilia Iliev

Lecturer

at Konstantin Preslavsky – University of Shumen –
college Dobrich
🌐 Bulgaria

Sofia Yordanova

Student

of specialty „Pedagogy of primary school”,
college Dobrich
🌐 Bulgaria

Усвояването на знания е сложна познавателна дейност, в основата на която стои организирана интелектуална активност. Обучаемият не само възприема знанията, но ги преобразува, адаптира ги, избирателно реагира и активно ги усвоява.

Напоследък навсякъде се говори за работа в екип, тъй като всеки нормален човек рано или късно осъзнава, че е невъзможно да постигне нещо съществено сам. Едва ли вече има обява за работа или CV, в които да не се споменават въпроси, свързани с умения за работа в екип под една или друга форма. Определено в живота на човек се налага да взаимодейства и да работи с други хора. Уменията за работа в екип са комплексни, защото включват в себе си умения за общуване, умения за взимане на решение, умения за излагане на мнение и защитаване на позиция, умения за планиране и организиране на различни дейности, умение за съобразяване с чужда позиция и др. Зад тези умения стоят конкретни поведения, които могат да подпомагат успешната работа в екип.

Но дали младите хора са подготвени за екипна работа и кога се изграждат умения и ключови компетенции за това?

Един от първите сериозни опити е училищната среда. Работата по проект в екип изисква създаване на завършен продукт, в който се използват вече придобитите знания и умения, както и допълване на знанията като се използва метода “учене чрез правене”.

Изграждане на екип и умения за екипна работа.

Екипът е производна на малката група и представлява целево формирано сдружение на хора, обединени за изпълнението на определена задача, надхвърляща индивидуалните им възможности. Първото умение, което трябва да притежава всеки ръководител, е да може да подбере най-подходящите хора, които да работят с него. За да е успешен екипът, хората трябва да чувстват силна идентичност с групата.

Под екип разбираме висока степен на разделение на труда, взаимно допълване на членовете и отлична координация, основана много повече на императива на целите и дейностите, отколкото на диктата на формалната власт. В качеството си на малка група, в която индивидите полагат своя труд, екипът е обединение на взаимодействащи си

лице в лице хора, при което всеки чувства своето членство и членството на другите и участва в кооперативна дейност за постигане на обща цел. В този процес индивидите си взаимодействат, влияят си, разменят информация, конфронтират се, спазват норми, взимат общи решения. И съвсем естествено е, че работата ще бъде много по-лесна, ако са събрани група хора, чиито умения и естествени способности се допълват взаимно. Как да бъде направено това? След като веднъж сте формирали работната си група, трябва да я превърнете в екип. Трудно е да се дефинира точно разликата между екип и група от хора, които работят по един и същ проект – отговорът е много сложен – но най-общо казано, става въпрос за отношение. Хората, които участват, трябва да чувстват силна идентичност с групата, за да се превърне тя в екип. И това е точно задача на ръководителите. Екипът има три съществени аспекта: съвместно действие, доверие и единство или „сплотяване“.

Това, което отличава един екип, е:

- Мисия; целта е обща за всички в екипа;
- Съвместна работа и определена честота на взаимоотношенията;
- Споделяне на общи норми; участие в система на взаимосвързани роли;
- Убеденост, че участието в екипа означава да се постигнат общи цели.

Основни характеристики на екипа:

- Силна идентичност на отделните членове с групата;
- Доверие между отделните членове на екипа;
- Разбирателство между членовете на екипа;
- Наличие на колективен дух;
- Разбиране и приемане от членовете на екипа на мисията и целите на организацията.

Какви са ползите от това, да се работи в екип:

- Подобряват се духът и мотивацията;
- Увеличават се ефективността на работа и производителността;
- Повишава се удовлетворението от извършената работа;
- Много по-лесно се преодоляват проблемите, когато всички работят заедно, споделят отговорности.

По време на работата на двата екипа се осъществяват следните дейности:

- Планиране на работата;
- Разпределяне на ролите;
- Избор на техники за работа за реализиране на проекта;
- Изработване.

Педагогическото взаимодействие е организирано върху основата на екипността и кооперативното учене. Работата в малка група осигурява възможността децата да получат предизвикателства на собственото си равнище на развитие. Те се чувстват добре, с желание проучват нови идеи и дейности, експериментират, интересуват се от научаваното. Груповата работа дава възможност да се работи върху общи проекти за постигане на общи цели. Този вид учебен опит помага на децата да се сближат с техните връстници, да се научат да си сътрудничат, да се научат да избягват самоцелни критики, както и да се уважават взаимно като индивиди.

В уроците по труд, техника и технология, в разновидностите им за организация, учениците от началното училище усвояват система от начални знания, умения и навици, характерни за редица отрасли на трудовата производствена дейност, чрез които у тях се

изгражда началото на широк технически кръгзор и системна практическа подготовка за участие в бъдещия творчески и производителен труд.

Всички форми на организация на обучението по труд, техника и технология са взаимосвързани и взаимозависими. Една практическа работа за изработване на дадено изделие, започната в часовете по време на урока, може да бъде продължена и доразвита в извънурочната и извънучилищна общественнополезна дейност и производителен труд.

В зависимост от съдържанието на учебния материал, от съществуването на необходимия обем от материално и инструментално оборудване за практическата дейност, работата на учениците от началното училище в часовете по труд, техника и технология може да се провежда организирано в различни форми: фронтално, индивидуално, групово и комбинирано.

Груповата форма на организация на трудовата дейност има няколко варианта и може да се прилага в различни случаи. Някои автори я разделят на колективна (кооперативна), бригадна и звенева.

При кооперативната форма на организация учениците се разделят от учителя на няколко групи, които имат една и съща задача за осъществяване. Изпълнението на тази техническа или трудова задача във всяка отделна група става колективно. В групите учениците самостоятелно разпределят цялата работа помежду си и всеки ученик изпълнява отделна операция, а монтирането се извършва общо. При създаване на по-сложни изделия за кратко време, които не е необходимо да се изработват в много екземпляри, се използва не индивидуалната, а колективната форма на организация на обучението. Този вид работа не създава големи затруднения на учителя по труд, техника и технология, защото той предлага обясненията и показва на действията общо и едновременно пред всички ученици. Преценката и отчитането на извършената работа също се осъществява общо.

Бригадната работа е удобна за използване при серийното и масово производство, когато се изработват много бройки от едно изделие. Учителят поставя задачата общо пред класа. За практическата работа го разделя на бригади, когато всяка една от тях изпълнява определена операция. Във всяка бригада учениците извършват една и съща работа индивидуално. Учителят е длъжен при тази форма на организация да даде показ и обяснение на цялостната работа пред целия клас, с цел всяка бригада да знае какво се иска от нея за успешното изработване на изделия и за извършване на дейността. Или най-характерното за бригадната форма на организация е това, че уводният инструктаж се дава общо за всички бригади, когато усвояват едни и същи операции, но когато различните бригади извършват различни трудови операции, инструктажът се провежда от учителя по бригади. По време на работата на учениците по работни места се осъществява и текущ инструктаж. В заключителния инструктаж се отчитат постигнатите резултати от съревнованието между бригадите. Тази форма на организиране на практическата трудова дейност, днес се счита за остаряла и не дотам актуална.

При звеневата форма на работа на учениците се делят на звена по три-четири човека, всяко от които изпълнява отделна задача или класът се разделя на две-три групи, които на всяка група се раздава отделна задача. Вътре в звеното всяка работа, свързана с изготвяне на модела, се разделя между учениците и всеки получава задача да изработи даден детайл, а след това общо детайлите се комбинират и съединяват, за да се изгради модела. При звеневата форма на организация, ръководството на учителя се затруднява поради това, че той трябва да осъществи едновременно контрол върху изпълнението на разнообразните задачи на звената. При недостатъчна материална база, когато не могат да се осигурят необходимото количество еднообразни работни места, инструменти и материали за фронталното провеждане на знанията с всички ученици

едновременно по един и същ вид работа, се прилага звеневата форма, за да се постигнат по-добри резултати. Звеневата форма на организация позволява да се създаде у тях правилна представа за съвременната организация на труда на работниците и да се изработват по-сложни предмети, с което се повишава интересът им към работата.

Кооперативното учене се основава на теорията на Ж. Пиаже за активното учене, или т.нар. учене в действие, въз основа на вече съществуващия опит. Този вид учене дава възможност на децата да се сближат със своите връстници, да се научат да си сътрудничат, да избягват самоцелните критики, както и да се уважават взаимно като личности. Работата в малка група улеснява изграждането на здрави екипи и поражда атмосфера на доверие, чувство на принадлежност към общността, любезност и толерантност към различията. Създава се положителен климат, чрез включване, споделяне и заинтересованост, насърчаване и участие и високи очаквания за всяко дете.

Формирането на общност изключително много се засилва, когато учителят се премести от положението на „всезнаещ“ при фронталната форма на обучение, към положението на „помощник“ в една интерактивна среда.

Кооперативното учене замества егоцентризма и самотната работа и се превръща в сътрудничество между децата. Особено важно е, че те спокойно и естествено могат да говорят за своята работа, да изразяват мнението си и да се радват взаимно на успеха на целия екип.

Най-общо можем да кажем, че кооперативното учене притежава следните компоненти

- Позитивна взаимна зависимост** - *Всички са отговорни за общия резултат*
- Взаимодействие лице в лице** - *Организацията на средата за работа да предлага разположението на участниците така, че всеки да вижда всеки.*
- Индивидуална отговорност** - *Да се изгради индивидуална отговорност у всяко дете, както и разбиране, че всеки отговаря за научаваното от другия при позитивна взаимовръзка.*
- Умения за работа в екип**
- Групов анализ** - *Това е особено важен компонент при кооперативното учене. Добре е децата да споделят как са работили в групата. Имало ли е човек, който е доминирал, да осъзнаят сами, че ако работят позитивно, дейността ще е добра. Да помислят и да споделят, какво може да се направи, за да се подобри екипната работа.*

Кооперативното учене дава възможност на подрастващите до голяма степен да поемат отговорността за собственото си учене. Отговорност, означава да си отговорен за нещо, което е под твой контрол. А какъв по-голям дар биха могли да дадат на децата от групата си педагозите, ако не да ги научат на отговорност – в собствения си живот и обществото.

При кооперативното учене еднакво важни са както крайния резултат, така и качеството на работа вътре в групата.

За по-лесно управление и ефективна работа на малката група, децата могат да изпълняват различни роли. Педагогът подпомага децата при избора на роля, съобразявайки се с техните индивидуални възможности, потребности и интереси, както и със социалните им умения.

Възможен вариант са следните роли в екипа :

- „Умна глава“ – това е т.нар. генератор на идеи. Децата с лидерски позиции в общуването много често избират тази роля. Другите също им я преотстъпват, защото такива деца знаят къде, какво и как трябва да се намери, направи, използва, за да се постигне общия замисъл.

□ „Свързочник“: Другите не са ни съперници, а помощници. Първо търси помощ от тях, а след това от учителя.

□ „Измерващ времето“: Следи за скоростта на работа и напомня на групата колко време остава.

□ „Показващ посоката“ – показва стъпките, технологията на изпълнението, обяснява как да се започне, с какво да се продължи и т.н.

□ „Говорител“ – следи развитието на процеса, правилността на действията и докладва за цялостното изпълнение на задачата.

Въвеждането на роли се извършва постепенно, в зависимост от възрастовите и индивидуални особености на децата и тяхната готовност и опит за екипна/групова работа.

Кооперативното учене е процес ориентиран към детето. Учителят влиза в ролята на помощник, сътрудник, участник в този процес, „учещ се учител“. Дейностите предлагат гъвкавост на заниманията, т.е. те не са ограничени във времето, не се подчиняват на строги методически изисквания, работи се индивидуално и групово, а не фронтално. В хода на дейността се генерират знания, има мултидисциплинарност, а не диференциране на отделни ядра и учебни предмети.

В заключение бих искала да кажа, че заниманията, в която учителят стимулира децата да разбират света, да не се притесняват, че не винаги всичко им е ясно, да търсят отговорите на своите въпроси, е занималня, която зачита уникалността и ценността на всяко дете..., независимо от неговия произход, социална принадлежност, стил на учене и т.н.

Превръщане на групата в общност и изграждането на работещи екипи изисква време, внимание и търпение и най-вече, зачитане на възможностите на всяко дете, на неговите уникални характеристики и качества.

References:

1. Nikolova. M., Sazdavane na umeniya za rabota v ekip I razvitie na tvorcheskoto mislene pri sydzvzne na projekti v uchilishte. Nacionalna konferenciya “Образование в информационното общество”.
2. Hristova. V.,– „Изграждане на екип и умения за екипна работа“. Savremenni predizvikatelstva pred uchitelskata profesia. Sofiyski universitet „Sv. Kliment Ohridski“ 24-25 noemvri 2012g.
3. M. Ivanova – „Teoria i metodika na obuchenieto po trud, tehnika i tehnologia“. Izd. Plovdivsko universitetsko izdatelstvo 2003g.
4. <http://teacher.bg/forum/Details/31959>